

HULP & RECHT

Bij klachten van seksueel misbruik

B9C 17/05/06 1
2005 T004

Utrecht	2 februari 2006	PERSOONLIJK/AANTEKENEN
uw kenmerk		ZHE I
ons kenmerk		
afdeling	BAC	
onderwerp	Klacht 2005/04	

Excellentie,

Hierbij ontvangt u de resultaten van het voorafgaand onderzoek, zoals bedoeld in canon 1717 ev. CIC van de Beoordelings- en Advies Commissie (BAC) in de Procedure bij klachten van seksueel misbruik 1) met betrekking tot de klacht die werd ingediend door mevrouw , verder te noemen klaagster;

tegen:

, verder te noemen aangeklaagde.

De BAC werd door de diocesane bisschoppen, de militair ordinaris en de hogere oversten benoemd conform art. 7 van genoemde Procedure en bestaat uit:

- mevrouw Mr. Drs. E.J.M. Boogaard-Derix,
- zuster E. Geertsma
- mevrouw Mr. V.N.M. Korte-van Hemel
- de heer Mr. Y.A.J.M. van Kuijk
- de heer Mr. Dr. W.E.M. Leclercq
- mevrouw Mr. M.M. Lenglet
- mevrouw Drs. M. Schulte Kemna
- de heer Prof. Dr. M.H.F. van Uden,

De BAC besprak deze klacht in haar bijeenkomst van 10 januari 2006 en kwam unaniem tot onderstaande beoordeling en advisering.

I. Inleiding

De BAC nam kennis van de bevindingen van de gemachtigde in deze klacht, mevrouw Mr. Drs. E.J.M. Boogaard-Derix.

II. Hetgeen klaagster van haar klacht verwacht

- Erkenning van wat er gebeurd is en dat aangeklaagde in zijn functie als priester en bij het verlenen van pastorale hulp ver over de schreef is gegaan.
- Overplaatsing van aangeklaagde.
- Verschoond te blijven van telefoontjes door de moeder van aangeklaagde op klaagsters huisadres.
- In therapie gaan van aangeklaagde.

III. De procedure en de ontvankelijkheid

Klaagster wendde zich tot de juridisch adviseur, Mr. T. van de Poll-Kuypers. Deze zond het klaagschrift van 9 oktober 2005 naar de voorzitter van de BAC, de heer Mr. Y.A.J.M. van Kuijk. Deze wees mevrouw Mr. Drs. E.J.M. Boogaard-Derix aan als gemachtigde en informeerde de ordinaris.

1) Regelingen R.K. Kerkgenootschap Nederland (Nr. 12)

Aangeklaagde zond na ontvangst van het klaagschrift van klaagster een verweerschrift. Daarbij was gevoegd een "getuigenis verklaring" van zijn moeder. Beide stukken zijn bij het dossier gevoegd.

Klaagster ontving hiervan - omdat het verweerschrift eerst kort voor het gesprek met klaagster werd ontvangen - geen afschrift en is pas tijdens het horen door de gemachtigde, in grote lijnen, geïnformeerd over de inhoud.

Op 17 november 2005 had de gemachtigde een gesprek met klaagster. Bij dit gesprek werd klaagster vergezeld door haar vertrouwenspersoon, mevrouw en haar echtgenoot. Klaagsters echtgenoot was niet bij het gehele gesprek aanwezig, omdat dat pijnlijk voor hem zou kunnen zijn. Aan hem zijn vragen gesteld, voorzover die betrekking hadden op zijn eigen contacten met aangeklaagde. Van dit gesprek werd door de bij het gesprek aanwezige secretaris, mevrouw T.A.J.M. Elie, een verslag gemaakt. Het verslag werd conform art. 11.8 van de Procedure aan klaagster toegezonden en – met aanvullingen harerzijds - retour ontvangen. Het door klaagster ondertekende verslag met haar aanvullingen daarop is bij het dossier gevoegd.

Het gesprek van de gemachtigde met aangeklaagde vond eveneens plaats op 17 november 2005. Aangeklaagde is op zijn verzoek gehoord in aanwezigheid van zijn moeder en de Deken, I

De Deken – die een (zijdelingse) rol heeft gespeeld bij de gesprekken met partijen in 2005 - heeft de gelegenheid gekregen om met name daarover het een en ander naar voren te brengen.

De moeder van aangeklaagde heeft die mogelijkheid niet gekregen. Nog daargelaten dat zij over de feiten omtrent het gestelde misbruik geen feitelijke informatie kon geven, was zij aanwezig in de rol van vertrouwenspersoon en niet in die van getuige.

Aangeklaagde heeft bij dit gesprek een cassettebandje – met een opname van een gesprek met klaagster – overgelegd. Dit bandje bleek echter van te slechte kwaliteit om het opgenomen gesprek goed te kunnen beluisteren. Ook een later toegezonden kopie en uiteindelijk het origineel waren niet of slecht te verstaan.

Van het gesprek met aangeklaagde werd door de aanwezige secretaris eveneens een verslag gemaakt. Dit verslag werd conform artikel 11.10 aan aangeklaagde toegezonden en – met enige aanvullende opmerkingen – retour ontvangen. Het door aangeklaagde ondertekende verslag met zijn aanvullingen daarop, is bij het dossier gevoegd.

Van het dossier maken voorts deel uit:

- een brief van klaagster d.d. 21 november 2005 naar aanleiding van haar gesprek met de gemachtigde;
- de reactie van klaagster d.d. 30 december 2005 na inzage van het dossier; klaagster reageert met name op het verweerschrift en de verklaring van aangeklaagdes moeder;
- een brief van klaagsters echtgenoot van 29 december 2005; ook hij reageert met name op het verweerschrift van aangeklaagde en de verklaring van diens moeder.

Klaagster heeft gebruik gemaakt van de gelegenheid om - conform art. 11.14 van de Procedure - het dossier in te zien. Aangeklaagde maakte van dit recht geen gebruik.

De BAC heeft voorzover zij dit heeft kunnen nagaan, vastgesteld:

- dat de desbetreffende procedureregels door de gemachtigde zorgvuldig zijn gevolgd;
- dat van een beletsel voor de ontvankelijkheid van de klacht niet is gebleken.

IV. Een samenvatting van de door klaagster gestelde feiten

Klaagster heeft aangeklaagde leren kennen in juli 2003, in een voor haar emotioneel moeilijke periode (direct na het overlijden van haar dochtertje).

Zij stelt:

- dat er in de periode mei- juli 2004 sprake is geweest van diverse seksuele contacten tussen haar en aangeklaagde. Ook in november 2004 (daags voor de verhuizing van aangeklaagde) heeft er nog seksueel contact plaatsgevonden;

- dat er, in elk geval van haar kant, sprake was van (liefdes)gevoelens, gevoelens die haar verwarden;
- dat zij echter al snel in de gaten kreeg dat het aangeklaagde maar om één ding te doen was (seksueel contact) en dat zij daarom in december 2004 definitief met aangeklaagde heeft gebroken;
- dat zij in 2005 deze 'afschuwelijke periode' heeft willen afsluiten met een gesprek met aangeklaagde met een derde erbij;
- dat aangeklaagde noch de Deken, _____, hieraan heeft meegewerkt;
- dat ook de echtgenoot van klaagster nog pogingen heeft ondernomen om een en ander uit te praten.

Klaagster stelt dat aangeklaagde misbruik heeft gemaakt van haar en haar situatie. Zij voelt zich gekwetst door zijn gedrag, met name door het feit dat hij hiervoor niet de verantwoording durft te nemen.

V. Een samenvatting van de reactie van aangeklaagde

Aangeklaagde:

- erkent dat er diverse keren seksueel contact heeft plaatsgevonden met klaagster. Hij noemt een vijf- of zestal keren;
- geeft aan zich bij die gelegenheden door klaagster verkracht te voelen. Hij kon zich niet verweren, mede gelet op een vroegere ervaring van seksueel misbruik in zijn jeugd. Dat is ook de reden waarom hij er aanvankelijk niet over kon spreken;
- stelt dat hij pas later, met behulp van zijn moeder, klaagster 'buiten de deur' heeft durven zetten.

Aangeklaagde, de Deken en de moeder van aangeklaagde schetsen klaagster als iemand die zich aan aangeklaagde opdrong, iemand die 'achter de mannen aan zit', een hysterica. Klaagster wordt verweten dat zij aangeklaagde probeert kapot te maken.

VI. De beoordeling door de BAC

1. De BAC constateert dat er tussen klaagster en aangeklaagde een pastorale relatie bestond. Onbetwist is voorts dat er gedurende deze pastorale relatie diverse keren sprake was van seksueel contact tussen beiden.
2. Daarom is de BAC unaniem van oordeel dat hier sprake is van seksueel misbruik in een afhankelijkheidsrelatie, zoals omschreven in artikel 2.3 van de Procedure.
3. Aangeklaagde beroept zich – zo begrijpt de BAC- op het feit dat hij zich tegen deze seksuele contacten niet heeft kunnen verzetten. Hieromtrent overweegt de BAC het volgende:
4. Over de vraag wie het initiatief heeft genomen tot deze contacten verschillen klaagster en aangeklaagde van mening. Dat geldt ook voor de vraag hoe vaak er seksueel contact heeft plaatsgevonden. Aangeklaagde noemt vijf of zes keer. Klaagster stelt dat het veel vaker is gebeurd.
5. Klaagster erkent dat zij op enig moment (liefdes-)gevoelens voor aangeklaagde had en dat wat haar betreft de seksuele contacten daaruit zijn voortgekomen. Aanvankelijk dacht zij dat dit wederzijds was. Pas later, toen zij - zo stelt zij - ontdekte dat het aangeklaagde slechts te doen was om de seksuele contacten, voelde zij zich misbruikt en heeft zij eind 2004 het contact definitief verbroken.
6. Aangeklaagde stelt dat de seksuele contacten tegen zijn zin gebeurden en dat hij zich hierbij niet tegen klaagster heeft kunnen verweren. Hij stelt dat hem niets verweten kan worden en dat hij in feite door klaagster is verkracht. Aangeklaagde legt voor wat betreft deze seksuele contacten de "schuld" bij klaagster.
7. De BAC deelt dit standpunt van aangeklaagde niet: Daarbij overweegt de BAC:

- Een verkrachting van aangeklaagde door klaagster (in de zin van seksueel contact tegen de zin van aangeklaagde in) lijkt - alleen al gelet op het verschil in lichaamsbouw en omvang - onwaarschijnlijk. Dat geldt zeker waar het hier gaat om (uitgaande van de verklaring van aangeklaagde) herhaalde, tenminste vijf of zes seksuele contacten. Aangeklaagde is een fors gebouwde man, klaagster is een tengerere vrouw.
 - Aangeklaagde geeft verschillende lezingen over een van die seksuele contacten op 21 juli 2004 waarbij klaagster een ernstige bloeding kreeg. Deze maakte opname in het ziekenhuis noodzakelijk. Klaagster stelt dat deze bloeding is ontstaan nadat partijen 'met elkaar naar bed waren geweest'.
Aangeklaagde stelt in zijn verweerschrift: "...Wederom was zij het die mij meevoerde naar mijn kamer. Daar was het wederom zij die mijn lid vastpakte en het bij haar naar binnen drukte. Ik wilde niet en verzette me. Toen ontstond een bloeding". Ten overstaan van de gemachtigde verklaart aangeklaagde "Zij wilde seksueel contact. Ik heb me daartegen verzet. Toen kreeg zij een bloeding." Deze verklaring vult aangeklaagde vervolgens in zijn schriftelijke reactie aan: "Nadat zij mij seksueel had benaderd, had ik haar van mij af moeten duwen. Daarop vertrok zij naar het toilet. De bloeding die mevrouw kreeg, gebeurde bij mij op het toilet en niet nadat zij zich bij mij had opgedrongen."
 - Voorts merkt de BAC op dat - hoewel de overgelegde bandopname van een gesprek tussen aangeklaagde en klaagster d.d. 12 maart 2005 slecht verstaanbaar is - de indruk ontstaat dat aangeklaagde daar zegt dat er toen geen sprake was van penetratie. Onduidelijk is of aangeklaagde met zijn aanvullende schriftelijke reactie en met het overgelegde bandje beoogd heeft te ontkennen, dat er seksueel contact met penetratie heeft plaatsgevonden.
Voorzover dat de bedoeling van aangeklaagde is, merkt de BAC op dat dit, gelet op het letsel dat klaagster op 21 juli 2004 heeft opgelopen en op de hiervoor opgenomen stelling van aangeklaagde in zijn verweerschrift, ongeloofwaardig is. De BAC gaat er dan ook van uit dat het letsel is ontstaan na cq tengevolge van penetratie door aangeklaagde.
 - Na deze gebeurtenis ontstaat er tussen partijen enige afstand. Dat wordt door beiden bevestigd.
Aangeklaagde spreekt in zijn verweerschrift van "Het contact werd minder. We kwamen samen overeen dat ze zou stoppen met werken bij mij. Er moest duidelijk afstand komen. Dit gebeurde in de zomermaanden van 2004".
Klaagster stopt dan ook met het - in dienst van aangeklaagde - verrichten van huishoudelijke werkzaamheden voor aangeklaagde.
Op verzoek van aangeklaagde wordt klaagster echter in september 2004 opnieuw door aangeklaagde in dienst genomen.
De BAC is van oordeel dat het weinig geloofwaardig is dat aangeklaagde een vrouw, die hem volgens zijn eigen zeggen diverse keren tegen zijn zin in seksueel heeft benaderd (aangeklaagde spreekt zelf van 'verkracht') opnieuw in huis haalt als huishoudelijke hulp.
Aangeklaagde verklaart dit door er op te wijzen dat hij door een andere hulp was bestolen en dat het moeilijk was om iemand te vinden voor deze werkzaamheden. Het komt de BAC bijzonder onwaarschijnlijk voor dat - zelfs indien het moeilijk is om een goede hulp te vinden - iemand wordt aangesteld die aangeklaagde eerder op dergelijke wijze tegen zijn zin in seksueel heeft benaderd.
 - Tenslotte erkennen zowel klaagster als aangeklaagde dat er - daags voor de verhuizing van aangeklaagde - in november 2004, opnieuw seksueel contact tussen hen heeft plaatsgevonden.
8. De BAC komt op grond van het bovenstaande tot het oordeel dat, daargelaten de vraag van wie het initiatief tot het eerste seksuele contact is uitgegaan, het niet aannemelijk is geworden dat er sprake was van dwang van de zijde van klaagster, laat staan van een zodanige dwang dat aangeklaagde daaraan geen weerstand heeft kunnen bieden.
9. Aangeklaagde had zich bewust moeten zijn van zijn positie als pastor en klaagster moeten beschermen. Klaagster verkeerde in een moeilijke fase in haar leven. Na een

periode waarin haar echtgenoot ernstig ziek was geweest, overleed haar dochtertje. Dat was het moment waarop aangeklaagde, als pastor, in haar leven kwam. De BAC overweegt dat, ook al zou het initiatief tot de seksuele contacten uit zijn gegaan van klaagster – hetgeen klaagster overigens ontkent – dan geldt nog steeds dat aangeklaagde haar pastor was. Op hem rustte de verantwoordelijkheid om dit contact 'pastoraal' te houden en het niet te laten ontwikkelen tot een andere, namelijk seksuele relatie.

10. Aangeklaagde laat, ook tijdens deze procedure, op geen enkele wijze zien dat hij zich van zijn eigen rol en tekort schieten in deze situatie bewust is. Integendeel. Hij legt – nog steeds – de gehele verantwoordelijkheid bij klaagster en stelt zich op als slachtoffer.
11. De manier waarop aangeklaagde – na het beëindigen van de contacten met klaagster eind 2004 – met klaagster en haar belangen is omgegaan getuigt naar het oordeel van de BAC van een absoluut gebrek aan inzicht in zijn handelen en de negatieve consequenties daarvan voor klaagster. Het valt hem bovendien aan te rekenen dat op basis van de door hem verstrekte informatie – onder meer bij de Deken – een beeld is ontstaan van de feiten en van klaagster dat niet correspondeert met de werkelijkheid. Het feit dat de Deken - naar de gemachtigde heeft geconstateerd in haar gesprek met aangeklaagde, waarbij de Deken aanwezig was - zich zonder meer heeft aangesloten bij het verhaal van aangeklaagde en op basis hiervan zelfs de echtgenoot van klaagster heeft gewaarschuwd voor 'gevaarlijke vrouwen als zijn echtgenote', is mede aan aangeklaagde te wijten.
12. Mede door de opstelling van aangeklaagde hebben klaagster en haar echtgenoot, die begin 2005 een en ander wilden uitpraten, ervaren dat de Kerk hen ernstig 'in de kou heeft laten staan'.

VII. Het advies van de BAC

Aangeklaagde heeft gesteld dat hij in zijn jeugd zelf (ernstig) seksueel is misbruikt. De BAC sluit niet uit dat zijn gedrag een reactie hierop is of zelfs uit deze ervaring voortkomt. In dat geval lijkt begeleiding en therapie van aangeklaagde noodzakelijk.

Daarbij geeft de BAC – met name nu aangeklaagde op geen enkele wijze blijf geeft van inzicht in de onjuistheid van zijn handelen – het dringend advies om aangeklaagde niet langer werkzaam te laten zijn in het pastorale werkveld. Tenminste niet zolang hij – middels therapie – niet tot andere inzichten en ander gedrag is gekomen.

Contacten tussen aangeklaagde en klaagster en haar echtgenoot dienen (tenzij op verzoek van klaagster om een en ander uit te praten) vermeden te worden.

Met betrekking tot klaagster adviseert de BAC om – voor zover klaagster daaraan behoefte heeft – haar pastorale begeleiding te geven.

Gelet op bovenstaande luidt het advies van de BAC

- klaagster – zo zij dit wenst - pastoraal te ondersteunen;
- aangeklaagde te confronteren met de consequenties van zijn handelen, teneinde inzicht te krijgen in zijn gedrag;
- te bevorderen dat contacten tussen aangeklaagde (en zijn moeder) en klaagster en haar echtgenoot (tenzij op verzoek van klaagster) worden vermeden;
- er zorg voor te dragen dat aangeklaagde therapeutische behandeling krijgt;
- er zorg voor te dragen dat aangeklaagde niet werkzaam zal zijn in het pastoraat tot het moment waarop dit – na een succesvolle therapeutische behandeling – weer verantwoord kan worden geacht.

Volgens artikel 13.4 ontvangen klagster en aangeklaagde per gelijke post een kopie van deze beoordeling en advisering.

Uw reactie over de afhandeling van deze zaak (cf. art. 14.1 en 14.3 van de Procedure) ziet de BAC met belangstelling tegemoet.

In het vertrouwen u hiermee van dienst te zijn,

Mr. Y.A.J.M. van Kuijk,
Voorzitter

Mw. T.A.J.M. Elie,
ambtelijk secretaris